

برمودای ایران شما را می‌خواند

آیا تا به حال از بیابانی به نام «ریگ جن» چیزی شنیده‌اید؟ ریگ جن، منطقه‌ای کویری است و دارای تپه‌های ماسه‌ای در کویر مرکزی ایران است و به دلیل وسعت زیاد و نداشتن چشمه یا چاه آب، در گذشته‌های دور، محل عبور کاروان‌ها نبوده و فقط در سال‌های اخیر، چند گروه از محققان و سیاحان به آن منطقه رفته‌اند.

جام جم آنلاین: آیا تا به حال از بیابانی به نام «ریگ جن» چیزی شنیده‌اید؟ ریگ جن، منطقه‌ای کویری است و دارای تپه‌های ماسه‌ای در کویر مرکزی ایران است و به دلیل وسعت زیاد و نداشتن چشمه یا چاه آب، در گذشته‌های دور، محل عبور کاروان‌ها نبوده و فقط در سال‌های اخیر، چند گروه از محققان و سیاحان به آن منطقه رفته‌اند. بخشی از این منطقه، نسبتاً مسطح‌تر است با تپه‌های کوچک‌تر، بنابراین عبور از آن تقریباً آسان به نظر می‌رسد، ولی با کمی پیشروی، با کم شدن ارتفاع به اراضی باتلاقی می‌رسید که اینجا تقریباً جنوب منطقه است.

تلاش برای عبور از این اراضی باتلاقی بی‌فایده است، بنابراین بهتر است از سمت شمال غربی به حرکت‌تان ادامه دهید.

وقتی آخرین کوه‌هایی را که 2300 متر ارتفاع دارند رد کردید، به بخش شمالی «ریگ جن» می‌رسید. از اینجا، کوه دماوند را هم می‌توانید ببینید. با ادامه این مسیر، به پارک ملی کویر می‌رسید.

جنوب شرقی ریگ جن پوشیده از تپه‌های ماسه‌ای به هم پیوسته است که به دم ریگ شهرت دارند. در قسمت مرکزی و شرقی تپه‌ها به صورت نوارهای باریک شمالی جنوبی تغییر شکل داده که عرض آنها در محدوده 2 کیلومتر تا 500 متر متغیر است.

وجود باد غالب از سمت غرب به شرق باعث شده است که تپه در قسمت شرقی دارای شیبی بسیار تند و در قسمت‌های غربی دارای شیب ملایم‌تری باشد. همین عامل باعث شده است که عبور از ریگ جن با وسایل نقلیه از سمت شرق به غرب بسیار دشوار و در پاره‌ای از موارد غیرممکن شود.

ناحیه وسیعی از ریگ جن فاقد پوشش گیاهی و پراکندگی جانوری است و رسوبات نمکی فراوانی دارد که عمده رسوبات و مواد فرسایشی آن از دامنه‌های فرسایش یافته البرز شکل گرفته است.

وجود نیزارهای متعدد و بسیار زیبا همراه با پرندگان زیبایی همچون هوبره و زاغ بور دلنشینی ویژه‌ای به این منطقه بخشیده است.

همچنین در این منطقه نیزارها و رودخانه‌های نمکی بسیار زیبایی به چشم می‌خورد. وجود گنبد‌های نمکی متنوع با اشکال مختلف هم چشم‌انداز زیبایی برای جذب گردشگران به وجود آورده است.

ریگ جن روی نقشه

ریگ جن در جنوب غربی و غرب دشت کویر، جنوب سمنان، جنوب شرق گرمسار، شرق منطقه حفاظت شده کویر، شمال انارک و غرب جندق قرار گرفته است.

این دقیق‌ترین آدرسی است که می‌توان از کویری داد که نام و نشانش در بیشتر نقشه‌ها وجود ندارد. انگار که ریگ جن سرزمین حذف شده دوران باشد.

اما بهترین مسیر دستیابی به آن هم بخش شمال شرقی پارک ملی کویر است. یعنی جاده سنگفرش ملک‌آباد که البته داخل مرز پارک بوده و زیر نظر سازمان حفاظت محیط زیست اداره می‌شود، بنابراین باید از این سازمان مجوز عبور بگیرید. مسیر دیگر ورود به ریگ جن هم جندق است که دقیقاً در نقطه مقابل، یعنی در بخش شرقی پارک قرار دارد.

چرا به این منطقه ریگ جن می‌گویند؟

پیشینیان ما این سرزمین را نفرین شده و پایگاه ارواح پلید و شیاطین می‌دانستند، امروزه نیز بیشتر شهر و روستاهای اطراف آن این

عقیده را دارند و داستان‌ها و باورهای برایش ساخته‌اند، چرا که از قدیم می‌گفتند هر که وارد این سرزمین شود، زنده نخواهد ماند.

شاید کسانی که وارد این ناحیه می‌شدند یا درون باتلاق‌های نمکی گرفتار می‌شدند و یا بر اثر تشنگی و ضعف از پای درمی‌آمدند.

این منطقه در باورهای مردم بومی کویر، سرزمین نفرین شده است! آنها معتقدند که ارواح پلید در این سرزمین اسرارآمیز حکومت می‌کنند و به همین دلیل هر کسی به ریگ جن پا می‌گذارد بلعیده می‌شود و دیگر باز نمی‌گردد! اما شاید برایتان عجیب باشد که بدانید این روزها ریگ جن تبدیل به یکی از مقاصد گردشگری ایران شده است و تورهایی گردشگری هر از چندگاهی به این کویر سوزان و بلعنده سفر می‌کنند.

سرزمینی که اگر پایتان را به آنجا بگذارید خواهید دید که در شعاع 50 کیلومتری‌تان هیچ جنبه‌ای وجود ندارد!

سال‌های متمادی، هیچ‌کس جرات آن‌که به ریگ جن سفر کند و راز این کویر اسرارآمیز را کشف کند، نداشت یا اگر حتی جراتش را هم داشت، به دلیل ناآشنایی با منطقه در راه می‌ماند.

سال 1900 سون هدین، کویرنورد بزرگ سوئدی اولین گردشگری بود که سعی کرد ریگ جن را تجربه کند، اما به دلیل باتلاقی بودن منطقه از تصمیمش منصرف شد و در نتیجه از حاشیه غربی و جنوبی ریگ جن عبور کرد.

او بعدها در کتاب کویرهای ایران به طور مفصل درباره این کویر نوشت تا در سال 1930 آلفرنس گابریل با ایده گرفتن از این کتاب راهی ایران شود و عزم ریگ‌جن کند اما او هم تنها از عرض ریگ جن گذشت.

تا این که سال 1380 اولین کویرنورد ایرانی راهی ریگ جن شد تا طلسم این سرزمین اسرارآمیز را بشکند.

دکتر علی پارسا، برای اولین سفر با شتر راهی ریگ جن شد، اما سفرهای بعدی‌اش را با تیم‌های کویرنوردی انجام داد. سفر آنها با تجهیزات کامل انجام شد اما آنها نه گرفتار روح شدند نه جن زده!

هر چند که سفر این افراد از نظر علمی دستاوردهای قابل توجهی را به همراه داشته و همینطور تا حدی خرافات و ابهاماتی که درباره این ناحیه وجود داشت را برطرف کرد، ولی هنوز بسیاری از اسرار علمی این سرزمین در انتظار مسافران طالب علم است.

توصیه‌های مهم برای سفر به ریگ جن

اگر از تهران عازم ریگ جن می‌شوید باید بدانید که فاصله تهران تا جندق حدود 170 کیلومتر است. بنابراین برای این سفر باید طوری برنامه‌ریزی کنید که برای رفت و برگشت سوخت و تجهیزات کافی داشته باشید.

بهترین وسیله برای عبور از این کویر، جیب‌های سبک وزن است و البته فراموش نکنید که هر لحظه امکان گیر کردن و گم شدن‌تان در کویر ریگ جن وجود دارد، پس باید از همه امکانات نرم‌افزاری مثل نقشه‌های دقیق و GPS که قبلاً تمام مسیرهای عبور از ریگ جن روی آن مشخص شده است استفاده کنید.

مهم‌ترین مساله این‌که اگر تا به حال کویرنوردی نکرده‌اید برای اولین تجربه، به هیچ عنوان ریگ جن را انتخاب نکنید. اگر هم حرفه‌ای هستید، حتماً به‌طور گروهی به این منطقه سفر کنید. نقشه را هم فراموش نکنید، چون سفر به ریگ جن بسیار خطرناک است.

سفر به ریگ جن معمولاً با بیشترین حد تجهیزات صورت می‌گیرد. در این سفر معمولاً برای مدت حداقل دو هفته آب، بنزین، غذا و وسایل فنی ماشین را همراه داشته باشید.

ضمناً، بلد محلی را فراموش نکنید، چون محلی‌ها علاوه بر تعیین مسیر، در شرایط سخت، خیلی خوب می‌توانند راهنمایی‌تان کنند.

در ریگ جن غیر از احتمال گم‌شدن و تمام شدن منابع حیاتی، بهانه‌های دیگری هم برای بلعیدن مسافران وجود دارد! فرو رفتن در گل و لجن و باتلاق‌های ریگ جن یکی از مهم‌ترین خطرهای است که هر مسافری را تهدید می‌کند.

ریگ جن، شگفت‌انگیزترین، اسرارآمیزترین و ترسناک‌ترین منطقه ایران است، با باتلاق‌های سهمگین که مرگ را برای هر موجود زنده‌ای به ارمغان می‌آورد.

اتفاقات بی‌پاسخ و توجیه نشده بسیاری در این منطقه روی داده است و نمکزارهای این منطقه محل قتل و دفن موجودات زنده بسیاری بوده است.